

УДК 070.447(477):327.8(470+571):94(4ук97.1+477)

АГРЕСИВНА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА СТАЛІНСЬКОГО ТА ПУТІНСЬКОГО ПОЛІТИЧНИХ РЕЖИМІВ: АНАЛОГІЇ ТА ІСТОРИЧНА АРГУМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ

Юрій Дем'янчук

*Міжнародний економіко-гуманітарний університет
ім. акад. С. Дем'янчука
вул. акад. С. Дем'янчука, 4, м. Рівне, 33000, Україна
e-mail: yuridemianchuk@ukr.net*

У статті методом проведення історичних аналогій співставлено агресивну зовнішню політику сталінського політичного режиму після Другої світової війни щодо Югославії й сучасну політику Путіна щодо України, яка досягла форми «гібридної» війни й призвела до анексії українських територій. Проаналізовано викривальну публіцистику в українських демократично-патріотичних газетних та журнальних виданнях, в основу якої покладено історичну аргументацію як ефективний важіль підвищення їх переконливості й дієвості у трактуванні жорстоких реалій українського сьогодення й спростуванні кремлівської войовничої пропаганди.

Ключові слова: зовнішня політика, сталінський і путінський політичний режим, «гібридна» війна, демократично-патріотична українська періодика.

Актуальність окресленої наукової проблеми зумовлена щораз більшою агресивністю зовнішньої політики сучасної Російської Федерації та стрімким ростом популярності її політичного лідера Володимира Путіна серед громадян його країни. У цій популярності чимала заслуга «геббельсівської пропаганди Кремля», рупором якої є прокремлівськи налаштовані засоби масової інформації. Україні фактично оголошено інформаційну війну, на передньому плані якої з нашого боку вимушено опинилися демократично-патріотичні засоби масової інформації. Треба віддати належне провідним українським редакційним колективам, які переконливим словом правди, неспростовними фактами та вагомими аргументами, не вдаючись до принизливих образ, ярликування й критики, доводять згубність та хибність нинішньої шовіністичної політики Москви. Стверджують, що стиль її керівництва є римейком сталінського типу управління державою, наслідки якого і донині пожинаять народи колишньої імперії та Східної Європи, як, зрештою, і сама титульна російська нація.

Мета наукової статті – порівняти методи, стиль і форми агресивної міжнародної політики сталінського режиму і сучасного політичного керівництва Російської Федерації.

Завдання впливають з окресленої мети: виокремити методи, стиль і форми сталінської агресії щодо Югославії в 1948–1953 роках та виявити їх аналогії в сучасній політиці Російської Федерації стосовно України; проаналізувати аргу-

ментованість та переконливість журналістських публікацій у всеукраїнських та регіональних виданнях щодо агресивної зовнішньої політики сусідньої держави на пострадянському геополітичному просторі.

Предмет дослідження: порівняння, проведення аналогій між агресивною зовнішньою політикою після Другої світової війни сталінського режиму і зовнішньою політикою сучасного політичного керівництва Росії.

Об'єкт дослідження: українська демократично-патріотична періодика газетного та журнального типу, зокрема, львівські видання – газета «Високий Замок» і журнал «Універсум» та всеукраїнська щоденна газета «День» за 2014 та перший квартал 2015 року.

Наукова розробка теми. Проведення аналогій політичних режимів і здійснюваних ними агресивних зовнішньої і внутрішньої політики є поширеною практикою в науковому середовищі. До найвідоміших доробків у зазначеному ракурсі варто зарахувати монографічні дослідження Р. Такера, Ю. Шаповала, С. Кульчицького. На рівні ґрунтовних наукових та науково-публіцистичних статей цю тему розробляли С. Грабовський, І. Яковенко, І. Сюдюков, В. Вітовський, В. Штепа, В. Горбулін, С. Корнієнко, М. Ганнопольський. Автор статті спроектував сталінські методи агресивної зовнішньої політики щодо Югославії на українські реалії й викремив та довів їх аналогії.

Окреслений напрям наукового дослідження має перспективу, оскільки ґрунтовний аналіз так званої першої і другої чеченських воєн, які вела Росія в середині 90-х і на початку 2000-х років проти суб'єкта федерації – Чеченської автономної республіки, а особливо російсько-грузинська війна у серпні 2008 року, як і всі події, що їй передували, дадуть переконливий фактологічний матеріал для доведення шовіністичної політики Кремля щодо сусідніх народів і держав, загарбницько-імперіалістичного її характеру.

Наукова новизна дослідження полягає у виявленні і доведенні спадковості у стилі, методах і формах ведення агресивної зовнішньої політики сталінського політичного режиму і сучасного політичного керівництва Російської Федерації, що отримав визначення «путінізм». Проаналізовано аргументованість та переконливість журналістських матеріалів в українській періодиці на зазначену тему.

Методи дослідження: історичний, порівняльний, дедукції, індукції, аналіз, синтез та метод проведення аналогій.

Політику сучасної Росії і її нинішнього рейтингового лідера можна глибше зрозуміти й аргументовано пояснити, провівши історичні паралелі. Такої позиції дотримується аналітик Олег Романчук, більш відомий як шеф-редактор журналу «Універсум». Він зазначає: «Проведення паралелей та аналогій між сьогоденньою агресією Росії проти України з нацистськими експансіями та аншлюсами вже перетворилося на широко вживаний методологічний інструмент аналізу сучасних глобальних суспільно-політичних та економічних проблем. І в цьому є глибокий, на жаль, резон» [1].

Між трьома тиранами – Гітлером, Сталіним та нинішнім керівником Російської Федерації є ще одна схожість. Це надзвичайно високий рівень довіри до них громадян країни. Особистий рейтинг В. Путіна росте пропорційно до його агресії. Як наслідок, після анексії Криму, захоплення частини Донбасу і резонанс-

ного замовного вбивства лідера опозиції Бориса Немцова, аж 86% (!) росіян підтримують його політичний курс й активно масовими заходами заохочують його до наступних агресивних кроків і в зовнішній, і у внутрішній політиці. Олександр Ройтбурд в інтерв'ю газеті «День» заспокійливо зазначає, що «рейтинг тирана завжди умовний. Чаушеску мав дуже високий рейтинг за тиждень до того, як його відстріляли як собаку під парканом» [2].

Матвій Гананольський, більш відомий як ведучий авторської передачі на «Ехо Москви», а віднедавна і київської радіостанції «Вести», факт високого рейтингу В. Путіна пояснює специфічною ментальністю росіян і наводить такі історичні аргументи: «В історії Росії завжди так було – який лідер, такий і народ. Візьмемо сталінську Росію. Згадайте знамениту фразу Довлатова про те, що всі звинувачують Сталіна, але хто написав чотири мільйони доносів. Потім прийшов до влади Хрущов – відлига, раптом знадобились вірші. Після нього – Брежнєв. І народ став іншим: всі розслаблені, будують дачі. Нарешті, Горбачов – і всі кажуть, що треба дружити з Заходом, з Америкою. Причому не еліта, звичайні люди. Потім Єльцин – демократія, свобода. І, нарешті, Путін. І народ миттєво став путінським». «Про що це свідчить?» – запитує кореспондентка Наталія Балюк і отримує таку несподівану відповідь: «Про дивовижну здатність пристосовуватися, щоб вижити». Заслуговує на увагу і таке твердження М. Гананольського: «Відділяти росіян від Путіна я б не став. Росія масово не вийшла проти вбивства братів-українців. Тому ця кров не лише на руках Путіна, а й на руках росіян» [3].

Реальністю нашого часу є специфічна «гібридна» війна, визначальною ознакою якої є войовнича пропаганда, широко практикована за сталінських радянських часів. За чверть століття у країні, яка стала правонаступницею більшовицької імперії, нічого не змінилося. У ній і далі практикується суцільна неправда, відверта брехня й оскаженіла пропаганда. Нинішній лідер Росії, не соромлячись, у телевізійні камери заявляє, що його солдати заблукали в донецьких териконах, у Криму не його відбірні воїни анексували півострів, а місцева міфічна «самооборона» та якісь «ввічливі чоловічки» у військовій формі, яка дуже подібна на російську, бо в сусідніх країнах вся військова форма подібна до російської. Далі були ще легенди про шахтарів та трактористів, які так влучно стріляють та отримали такий бойовий вишкіл, що ніби нищівно б'ють регулярну українську армію, зокрема й елітні її підрозділи. Російські телевізійні та інші медійні канали в унісон своєму лідерові розповідають про «київську хунту», «жидобандерівців», «укропів», про їхні звірства, продажність, боягузливість тощо.

Неправда є такою масштабною, як невизнання факту Голодомору 1932–1933 років в Україні. Упорядник архіву митрополита Андрея Шептицького Оксана Садова на шпальтах газети «День» стверджує, що глава греко-католицької церкви писав листи до Папи і закликав «світову громадськість не мовчати. Разом із єпископатою видав послання «Україна в передсмертних судорогах». Організовував потяги із зерном, хлібом. Однак вони зупинялися на Збручі і не йшли далі. Бо, як писали в радянських часописах того часу, в Україні голоду немає» [4, с. 11].

Той потік пропаганди, неправди, напівправди та всіх інших складників інформаційної війни повністю відтіснив і відчутно приглушив класичну російську журналістику. Її немає. Вона залишилась у недалекій історії, горбачовсько-

ельцинському періоді. А вже починаючи з 2000 року поступово витіснялася медійними рупорами великодержавного російського шовінізму, апологетами якого виступає сам Володимир Путін та його найближче оточення – яструби війни.

Опоненти можуть спробувати мені заперечувати, оперуючи назвами окремих російських ЗМІ, таких як телевізійний канал «Дождь» чи «Независимая газета». Конtrarгументів таким опонентам можна знайти чимало, але ми обмежимося лише декількома. По-перше, скільки тих відносно вільних засобів масової інформації там залишилось? Адже ми перераховуємо одиниці. Навіть десяток назвати не можемо. По-друге, яку аудиторію вони охоплюють? Однозначно, відносно невелику. По-третє, на яку категорію реципієнтів вони зорієнтовані? На інтелігенцію передусім. Поколіннями винищувану, залякану, боягузну, яка і досі якщо й обурюється, то, як в добрі радянські часи, мовчки або пошепки на кухні, в колі сім'ї або таких самих маломовних друзів. І, по-четверте, ми цілком поділяємо позицію оглядача І. Лосева, який радить трохи уважніше придивитися до тих ліберальних російських ЗМІ, які ми в Україні йменуємо незалежними. Вони так само просякли уже наскрізь великодержавним російським шовінізмом. Втратили здатність критично й аналітично мислити з позицій людяності, добросусідства, дружби народів і права націй на обрання власного шляху розвитку. Вони так само, можливо, підсвідомо, пропагують дружбу через великодержавний примус. У порівнянні з відверто шовіністичними, прорежимними ЗМІ, у них ще слово правди проглядається, але правди з російських імперських позицій. Тому покладати особливі надії на російську інтелігенцію, демократичні чи ліберальні її ЗМІ особливих підстав немає. Російська нація розігріта залізом війни.

Історик Андрій Козицький у промовистому інтерв'ю львівській газеті «Високий Замок» акцентує увагу на спадковості форм, методів і технологій, що практикував Йосип Сталін до післявоєнної Югославії, тільки-но її лідер Йосип Броз на прізвисько Тіто вийшов з-під повного контролю Москви й осмілився будувати свій, югославський варіант соціалізму, демонстративно переставши консультиватися й узгоджувати свої дії з «вождем всіх народів», і нинішнього політичного керівництва Російської Федерації щодо України.

Радянсько-югославські відносини зазнали серйозного випробування ще в жовтні 1944 року, тільки-но Червона армія спільно з майже чотиритисячною партизанською армією Тіто звільнила столицю Югославії Белград. Андрій Козицький цитує Мілована Джиласа, на той час одного з найближчих соратників Тіто, який констатував російський варіант розуміння «дружнього визволення» і його наслідки для корінних мешканців країни: «Восени 1944 року відбулося стільки серйозних нападів червоноармійців на югославських громадян і військовослужбовців, що це переросло у політичну проблему. Зафіксували 121 випадок згвалтування (з них 111 – з убивством жертви) і 1204 випадки пограбування із завданням тілесних ушкоджень. Коли югославські комуністичні керівники попросили голову радянської військової місії у Югославії генерала Корнеєва угамувати гвалтівників і розбійників, той почав кричати про «наклеп» на Червону армію, і жоден зі злочинців не був покараний...» [5, с. 10].

Розгулом і розбійництвом приборкання Югославії не обмежилось. Сталін наступав з різних фронтів, одним з найдієвішим серед яких, за його концепцією, мав стати економічний. Механізмом втілення було вибрано модель «світової системи соціалізму» – жорстко координованої і повністю підпорядкованої Москві

моделі псевдоспільних підприємств, через які економічний потенціал Югославії мав би перерозподілятися на користь економіки Радянського Союзу. Тіто швидко зорієнтувався у черговій сталінській «дружній» концепції і, констатує Андрій Козицький, «на масове створення таких підприємств не пішов».

Зауважмо також, в Україні сталінський режим експлуатував сільського трудівника через колективні господарства, більше відомі як колгоспи. Мозолями українських селян через індустріалізацію Сталін мілітаризовувався. В Югославії вибрав форму експропріації через спільні підприємства. Форма різна, зміст однаковий – ви працюєте, ми забираємо з виробленого стільки, скільки нам заманеться. Неконтрольовано перерозподіляємо прибуток на свою користь в обсягах, які нам потрібні. Без обмежень і жодної регламентації.

Відступництва Сталін простити комуністичному лідерові Югославії не зміг, та й наміру не мав. До його приборкання «вождь всіх народів» залучає пропагандистський свій фронт. Починаючи з 1948 року, «визначний діяч міжнародного комуністичного руху товариш Тіто» перетворився у радянській пресі на «ватажка фашистської кліки», «наймита англо-американських імперіалістів», «кривавого ката» [5, с. 10].

Повернімося в сучасну Україну, народ якої визначився і під час Революції Гідності змусив проросійського президента вдатися до найганебнішого кроку – втікати з країни. Суверенна країна вперше за свою новітню історію в першому турі обрала нового Президента, перейшла на парламентсько-президентську форму правління, на дострокових виборах оновила склад вищого законодавчого органу влади, сформувала новий уряд. Усі конституційні органи влади визнали міжнародні організації та країни світу. Окрім Російської Федерації, для якої події в Україні – це «державний переворот, силове захоплення влади фашистсько-бандерівською хунтою».

Реакцію політичного керівництва сучасної Росії на події в Україні добре вловила відома письменниця Енн Епплбом, лауреат Пулітцерівської премії 2004 року, яка в жовтні 2014 року в Торонто виголосила доповідь «Чому Сталін боявся України і чому Путін боїться її сьогодні». У цій доповіді вона, аналізуючи минуле російського президента, зазначає, що революцію в Україні Путін спроектував на події, що передували падінню Берлінської стіни в Німеччині. Як тоді у Дрездені, він побачив в Україні, «що «його» людям – проросійським політикам, фінансованим Росією і контрольованими співробітниками російської служби безпеки, загрожували паростки демократичного руху. Після демонстрації в Москві у 2011 р. революційні події Євромайдану 2014 р. виявилися навіть сильнішим «подразником» для Путіна, особливо тому, що він доклав чимало зусиль, аби жодна «кольорова революція» не відбулася» [6, с. 34].

Для нас, українців, радянсько-югославські протистояння цікаві ще історичними уроками, першим з яких є їхня тривалість. Починаючи із згаданого 1948 року, вони з більшою чи меншою інтенсивністю проявлялись аж до смерті Сталіна. Тобто наші нинішні сподівання, що за місяць-другий-третій негаразди на Сході владнаються, є марною, непідтверженою надією. Ані українське політичне керівництво, ані увесь український народ, навіть після Мінська-2, не мають підстав видавати бажане за дійсне, як би нам всім не хотілося побачити мирне небо над головою і повернення внутрішніх переселенців на рідні терени.

Другим добрим уроком має послугувати практика тодішнього югославського керівництва, яке наважилось у часи зростання напруження на масове депортування на острів в Адріатичному морі кількох тисяч комуністів, котрі в дебатах підтримували Сталіна. Був це суворий табір, за твердженням Андрія Козицького, але лише для тих комуністів, які могли стати «п'ятою колоною» Сталіна у випадку радянського нападу. Україна цей момент уже втратила і наслідки його ще довго пожинатиме.

І третій, можливо, основний, урок: «У Тіто була сильна армія з воєнним досвідом. На кордонах з Болгарією, Румунією та Угорщиною було безліч провокацій. Югославські солдати відповідали на кожний постріл» [5, с. 10].

Україна такої відносно сильної армії не має, з уваги на низку об'єктивних, а ще більше – суб'єктивних причин. Наша сучасна армія значно краща, як міг собі уявити агресор, але значно слабша, ніж величина загрози з його боку. Ми не поділяємо оптимістичних тверджень автора «Дня» Андрія Плахоніна: «Сьогодні українська армія за боєздатністю одна із найкращих в Європі», і тепер ніби «нам лише залишилось наздогнати агресора за постачанням і якістю озброєнь» [7, с. 19], як і протилежних висловлювань: «Українська армія – ще не армія, а селяни зі зброєю». Вочевидь, створювати справді професійну армію ми змушені у найближчій перспективі, але не через масову мобілізацію інтелігенції.

Ми свідомі того, що українська армія може стати справді боєздатною у найближчих півроку-рік за таких трьох умов:

– якісного призову до її лав строковиків, вік яких, згідно із законом, від 20 до 27 років. За три-чотири місяці вони оволодіють азами військового мистецтва і надійно прикриватимуть наші тили, а дехто з них поповнить лави професійних вояків. Рівень дисципліни та відповідальності у цих підрозділах має бути на особливому контролі військового й політичного керівництва держави і широкої громадськості. Вишкіл строковиків є нагальною вимогою сьогодення. У разі збільшення військової загрози строковики виступлять дієвим резервом армії, її ефективним боєздатним поповненням;

– акценту на формуванні елітних військових підрозділів з професійних військовослужбовців і добровольців, які мають досвід, брали участь у військових чи миротворчих операціях і є воїнами за духом і переконаннями. Елітні, добре озброєні підрозділи мають стати ядром Збройних Сил України, їх ударною силою, яка спроможна вирішувати найскладніші завдання. Військові-професіонали – це гордість нації, майбутні її герої. Тож і ставлення до них у суспільстві має бути адекватним, а рівень матеріальної винагороди, як і соціального забезпечення членів їхніх сімей, відповідним. Для професіоналів держава має забезпечити бездоганне виконання чітких і прозорих контрактів, неухильне їх дотримання. Воїн, який, захищаючи країну, готовий віддати найдорожче – здоров'я і життя, має бути впевненим, що ані про нього, ані про його рідних у цій державі ніхто не забуде. Особливо ті, хто зобов'язаний про солдата/офіцера турбуватися відповідно до службових повноважень;

– і третя умова – армія вимагає сучасного озброєння й тилового забезпечення. Як ілюстрацію всенародної підтримки воїнів українські ЗМІ щоденно повідомляють про дивовижні зусилля цілої армії волонтерів, які фактично перейняли на себе обов'язки тиловиків. У часи лихоліття такі сюжети виправдані, вони мобілізують націю. Але волонтери мають сприяти забезпеченню, а не

переймати на себе прямі обов'язки тилового забезпечення. Бо армія є тоді професійною, коли всі її структурні підрозділи працюють справно, відповідально і злагоджено. Якщо бодай один із них дає збої, то його треба реформувати, або на першому етапі змінювати хоча б його керівництво. Тилове забезпечення в мирний і воєнний час істотно різняться. Новому часу мають відповідати нові керівники. Щодо сучасного озброєння, то його не забезпечить у потрібній мірі український ВПК, реанімування якого – справа затяжна і клопітка. А озброєння, яке він спроможний продукувати навіть за найсприятливіших обставин, сучасним назвати важко. Тому без іноземної високоточної зброї нам не обійтися. Це вже завдання і політиків, і дипломатів, зміст якого – переконати західних, а передусім американських, наших союзників, що сильна українська армія – це фактор стабільності щонайменше у Східній Європі. Європейським ядерним державам доречно періодично нагадувати, що вони підписали Будапештський меморандум.

Деякі європейські політики, зокрема секретар польського Бюро національної безпеки Станіслав Козей, важливість модернізації української армії розуміють так: «Що сильніша українська армія, то більші шанси на припинення цього конфлікту, недопущення його ескалації. Тому в інтересах Польщі, Європи та України – доозброєння української армії» [8].

На війні, «гібридній» зокрема, мають бути залучені всі механізми досягнення основної мети – миру й перемоги. Тож дипломатичний фронт, акцентує українська демократично-патріотична періодика, також відкидати не варто і навіть загрозово шкідливо. Дипломатія і війна нерозривні категорії, бо навіть якщо у війнах перемагають військові, то результатами цих перемог першими користуються політики. Відомо також, що війна – це надто серйозна справа, щоб довіряти її лише військовим. В українській пресі в період ведення активних бойових дій на Сході періодично з'являється широкий діапазон поглядів на роль дипломатії у цьому збройному протистоянні, продукованих як вітчизняними аналітиками й політиками, так і грандами сучасної світової політики – главами європейських держав чи міністрами закордонних справ. Преса без застережень масово тиражує їх, вдаючи, що виконує свою місію – справно забезпечує оперативну поінформованість громадян. Із завданням-мінімумом українські ЗМІ в окресленому сенсі і справді справляються. Однак вчергове страждають на відсторонену поверховість, бо не заглиблюються у зміст, саму сутність дипломатії, яка у всі часи, за всіх політичних режимів, у різних державах була механізмом відносно толерантного використання силових потужностей держав-учасників переговорного процесу.

Висновки

Історія Росії – це історія війн, більшість з яких – загарбницькі. Середина минулого століття і початок нинішнього характеризуються не лише «холодною війною», яка протривала від фактичного завершення Другої світової війни і до часів горбачовської перебудови чи навіть «політики перезавантаження відносин із Росією», яку в першу свою каденцію проголосив Барак Обама, але ще й тим, що на прикладі Югославії сталінський режим чи не вперше випробував стратегію і тактику, яку в наш час російсько-українського воєнного конфлікту почали йменувати «гібридною війною». Успіху у цій війні росіяни, як відомо, не досягли, але й поразки не зазнали. Імідж у тогочасному світі зіпсували, але зробили це аж

ніяк не вперше. Югославія на чолі з президентом Тіто здобула перемогу, бо відстояла своє право на суверенну й незалежну державу. Складниками її перемоги були такі чинники: сміливість і рішучість її політичного високоавторитетного у військах і народі лідера, добре вишколена, з бойовим досвідом армія, своєчасна фінансова та матеріальна допомога країн Заходу і, чи не найважливіше, їхня готовність допомогти народам Югославії у разі прямої агресії з боку тодішньої радянської держави. З перерахованих чотирьох факторів в Україні простежується лише один – фінансова допомога від деяких держав та міжнародних донорських організацій. Усі решта або відсутні, як, зокрема, бойовий досвід армії та її високопрофесійний вишкіл, або лише часткові й епізодичні.

Другий висновок: курс на дипломатичне врегулювання збройної агресії Росії щодо України є контрпродуктивним, таким, що лише переконує політичне керівництво сусідньої держави в неспроможності українців захистити свою молоду державу. Росія у всі часи, за різних форм свого правління і за різних політичних режимів вела і веде загарбницьку зовнішню політику, в основу якої покладено великодержавний російський шовінізм. Росія – агресор, який поважає лише аргумент сили, а відтак Україна і цивілізований світ, який її підтримує, мусять піти шляхом нарощування своєї військової потуги. Військовий потенціал армії буде вагомим аргументом наших дипломатичних зусиль.

Третій висновок: маємо підстави констатувати, що незалежну пресу й справжню російську опозицію путінський режим фактично ліквідував. Водночас значно зросла кількість й активність войовничо пропагандистських російських інформаційних кампаній, спонсорованих урядом, і в Росії, і поза її межами, зокрема в країнах Європейського Союзу.

І четвертий висновок: в українській періодиці національно-патріотичного спрямування, зокрема газетах «Високий Замок», «День», журналі «Універсум», систематично з'являються публікації, в основі яких – історична аргументація. Автори цих аналітичних матеріалів є, як правило, фаховими істориками або особами, які завдяки самоосвіті мають глибокі історичні знання, тож мовою неспростованих аргументів переконливо доводять безперспективність сучасної української політики Кремля. Водночас українська преса згуртовує, мобілізує українську націю та народ на тривалу й виснажливу боротьбу з ворогом, який поставив собі за мету позбавити українців найбільшого досягнення – державної незалежності. Неспростовна історична правда є лейтмотивом цих публікацій, а звідси – чималий інтерес до них читацької аудиторії, висока їх аргументованість і позитивний суспільний резонанс.

1. Романчук О. Гітлер, Путін і... запорізький алюміній [Електронний ресурс] / Олег Романчук // Українська правда. – 2015. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/columns/2015/02/17/7058876>.

2. Климончук О. «Культура – це сфера національної безпеки»: художник Олександр Ройтбурд – про настрої в Одесі, масову свідомість та український якісний продукт / Оксана Климончук // День. – 2015. – № 39–40. – 6-7 верес.

3. Балюк Н. Матвій Ганапольський: «Відділяти росіян від Путіна я б не став. Кров українців і на їхніх руках» / Наталія Балюк // Високий Замок. – 2015. – 5-11 лют.

4. Климончук О. В Україні триває рік Андрея Шептицького / Оксана Климончук // День. – 2015. – № 29–30. – 20–21 лют.
5. Хом'як О. Тіто не боявся ні Гітлера, ні Сталіна / Оріся Хом'як // Високий Замок. – 2015 – 15–21 січ.
6. Чому Сталін боявся України і чому Путін боїться її сьогодні // Універсум. – 2014. – № 11–12.
7. Плахонін А. Російське вторгнення: між Ржевом і Дем'янськом / Андрій Плахонін // День. – 2015. – № 29–30. – 20–21 лют.
8. День. – 2015. – № 39–40. – 6–7 берез.

AGGRESSIVE EXTERNAL POLICY OF STALIN'S AND PUTIN'S POLITICAL REGIMES: ANALOGIES AND HISTORIC ARGUMENTATION IN UKRAINIAN PRESS

Yuriy Demianchuk

*Academician Stepan Demianchuk
International University of Economics and Humanities
Acad. C. Demyanchuk str., 4, Rivne, 33000, Ukraine
e-mail: yuridemianchuk@ukr.net*

In this article, applying the method of historical analogies, the aggressive foreign policy of Stalin's political regime after the World War II towards Jugoslavija and current Putin's policy towards Ukraine which acquired the form of «hybrid» war and resulted in the Ukrainian territories annexation have been analyzed. The article analyzes the explosive social and political essays of Ukrainian democratic and patriotic newspapers and magazines based on the historic argumentations as an effective means to increase the persuasiveness and cogency of hard contemporary Ukrainian reality interpretation as well as an efficient instrument to counteract Kremlin's military propaganda.

Key words: foreign police, Stalin's and Putin's political regimes, «hybrid» war, democratic and patriotic Ukrainian periodicals.

АГРЕССИВНАЯ ВНЕШНЯЯ ПОЛИТИКА СТАЛИНСКОГО И ПУТИНСКОГО ПОЛИТИЧЕСКИХ РЕЖИМОВ: АНАЛОГИИ И ИСТОРИЧЕСКАЯ АРГУМЕНТАЦИЯ В УКРАИНСКОЙ ПРЕССЕ

Юрий Демьянчук

*Международный экономико-гуманитарный университет
им. акад. С. Демьянчука,
ул. акад. С. Демьянчука, 4, г. Ровно, 33000, Украина
e-mail: yuridemianchuk@ukr.net*

В статье методом проведения исторических аналогий сопоставлена агрессивная внешняя политика сталинского политического режима, прово-

димая после Второй мировой войны по отношению к Югославии, и современная политика Путина по отношению к Украине, которая достигла формы «гибридной» войны и привела к аннексии украинских территорий. Проанализирована обличительная публицистика в украинских демократически-патриотических газетных и журнальных изданиях, в основу которой положена историческая аргументация как эффективный механизм повышения их убедительности и действенности в трактовке жестоких реалий украинской действительности и опровержении кремлевской воинственной пропаганды.

Ключевые слова: внешняя политика, сталинский и путинский политический режим, «гибридная» война, демократически-патриотическая украинская периодика.